

cy, 27



CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 31-06-533-5840

Chișinău

19 august 2021

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art.58 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797/1996, se prezintă Avizul la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.3/2016 cu privire la Procuratură (inițiativă legislativă nr.181/2021), aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.130 /2021.

Anexe:

1. Hotărîrea Guvernului privind aprobarea Avizului (în limba română – 1 filă și în limba rusă – 1 filă);
2. Avizul la proiectul de lege (în limba română -4 file).

Secretar general adjunct al Guvernului

Roman CAZAN

Ex.E. Grosu
Tel.:250274

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI		
REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr. <u>1627</u>		
" <u>20</u> "	<u>08</u>	<u>2021</u>
Ora		

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 101

Fax:
+ 373 22 242696



GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. 130

din 19 august 2021

Chișinău

**Privind aprobarea Avizului la proiectul de lege
pentru modificarea Legii nr. 3/2016 cu privire la Procuratură**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 3/2016 cu privire la Procuratură.

Prim-ministru

Contrasemnează:

Ministrul justiției



NATALIA GAVRILIȚA

Sergiu Litvinenco

Aprobat
prin Hotărârea Guvernului nr. 130/2021

AVIZ

la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 3/2016 cu privire la Procuratură

Guvernul a examinat proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 3/2016 cu privire la Procuratură, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă (nr. 181 din 10 august 2021) de către un grup de deputați în Parlament, și comunică următoarele.

Potrivit autorilor inițiativei, proiectul de lege rezultă din imperativul restabilirii încrederii în justiție a cetățenilor, un rol important în acest sens aparținând Procurorului General. Calitatea actului de justiție depinde, în egală măsură, de activitatea procurorilor și judecătorilor, care, în exercitarea funcțiilor, au datoria de a servi interesului public și de a proteja valorile și principiile statului de drept, precum și de a asigura respectarea drepturilor și libertăților omului și a dreptului la un proces echitabil.

Proiectul de lege supus examinării se referă, în principal, la instituirea mecanismului de evaluare a performanțelor Procurorului General, răspunderea disciplinară a acestuia, suspendarea din funcție a Procurorului General, cazurile de eliberare din funcție a acestuia, precum și la modificarea componenței numerice a Consiliului Superior al Procurorilor de la 15 la 12 membri. Astfel, în cele ce urmează, Guvernul va expune punctul său de vedere asupra soluțiilor propuse din perspectiva corespunderii normelor constituționale și standardelor internaționale în domeniu.

Din punct de vedere conceptual, în ceea ce ține de introducerea unor prevederi referitoare la evaluarea performanțelor și răspunderea disciplinară a Procurorului General, Guvernul constată că instituirea unor mecanisme de genul celor inserate în proiect sunt bine-venite. Or independența instituțională a Procuraturii nu presupune lipsa totală de control al Procuraturii sau imunitatea de răspundere în legătură cu exercitarea defectuoasă a puterii de stat încredințate Procuraturii. Conceptul *checks and balances* este acel principiu constituțional care asigură exercitarea puterii de stat conform principiului separației puterilor în stat, principiu din care este desprinsă și „independența instituțională a Procuraturii” – art. 6 din Constituția Republicii Moldova. Deci, potrivit echilibrului constituțional al puterilor, asigurat în cadrul separației constituționale a puterilor, scopul instituției constituționale este crearea unui sistem de guvernare ce ar permite stoparea abuzului puterii din partea puterii (Hotărârea Curții Constituționale nr. 24/2013, §39).

În acest sens, Procuratura nu este o excepție, iar existența unui mecanism eficient de exercitare a controlului reciproc dintre puteri și stopare a eventualelor

abuzuri este o condiție *sine qua non* pentru asigurarea încrederii societății în instituțiile statului. Căci societatea nu poate avea încredere deplină în exercitarea puterii de stat de către instituții sau persoane oficiale în privința cărora nu există pârgii juridice de control și stopare a unei eventuale și potențiale exercitări defectuoase a puterii de stat. Eficiența și transparența activității instituționale, supravegherea conformității exercitării puterii de stat, mecanismul eficient de intervenție în scopul contracarării eventualelor abuzuri sau al exercitării neconforme a puterii de stat sunt acele premise care asigură încrederea societății în autorități. Încrederea societății în Procuratură, în calitate de instituție publică autonomă în cadrul puterii judecătorești, este esențială pentru realizarea misiunii constituționale și exercitarea atribuțiilor sale. Întreprinderea unor măsuri eficiente în vederea asigurării încrederii societății în justiție constituie *ipso facto* condiția necesară pentru asigurarea funcționalității puterii judecătorești.

Lipsa încrederii societății în activitatea Procuraturii, existența unor suspiciuni privind ineficiența acesteia, determinată de nivelul înalt al corupției, lipsa rezultatelor în cazul investigării infracțiunilor de corupție mare, existența unor suspiciuni de exercitare de către Procuratură a puterii de stat în alte scopuri decât cele stabilite de Constituția Republicii Moldova impun legislativul să adapteze cadrul legal existent la cerințele actuale ale statului și ale societății. În acest sens, instituția evaluării are drept scop transparentizarea activității Procuraturii și asigurarea controlului de conformitate a exercitării puterii de stat în interesul public. Evaluarea performanțelor Procurorului General va contribui la consolidarea încrederii societății în aptitudinile manageriale ale acestuia și corespunderea lor exigențelor impuse de statutul funcției.

Răspunderea disciplinară a Procurorului General, la rândul său, reprezintă un mecanism compatibil cu sistemul constituțional de organizare a puterii în stat și este necesar pentru asigurarea încrederii societății în Procuratură. Societatea trebuie să-și mențină convingerea că, pe parcursul mandatului de 7 ani, Procurorul General nu exercită puterea de stat de o manieră „iresponsabilă”, că statutul acestuia nu-i asigură imunitate de răspundere pentru exercitarea defectuoasă a puterii de stat și că legalitatea activității acestuia în calitatea sa de persoană aflată în serviciu public este supravegheată de o manieră efectivă, și nu una formală.

Astfel, politicile legislative de modificare a Legii nr. 3/2016 cu privire la Procuratură reprezintă mecanisme juridice de asigurare a încrederii societății în Procuratură, de securizare a modului de exercitare a puterii de stat și de asigurare a conformității raporturilor instituționale ale Procuraturii cu exigențele și principiile definite de Curtea Constituțională în sensul art. 6 din Constituția Republicii Moldova.

Totodată, amintim că, referitor la textul proiectului legii, Comisia europeană pentru democrație prin drept (Comisia de la Veneția), în compilația sa de opinii privind procurorii („Compilation of Venice Commission opinions and reports concerning prosecutors”) din 11 noiembrie 2017 (CDL-PI(2018)001),

susține că baza obiectivă a măsurilor disciplinare ar trebui să fie un sistem de evaluare a performanței introdus în lege. Un astfel de sistem ar trebui să prevadă criterii obiective de evaluare și să includă garanțiile necesare pentru contestații împotriva evaluărilor negative (*CDL-AD (2013) 025, §127*).

Cu toate acestea, actuala lege, chiar și în cazul procurorilor, prevede că criteriile de evaluare se stabilesc la nivel infralegal, prin reglementări ale Consiliului Superior al Procurorilor. În acest sens, propunem să se examineze oportunitatea stabilirii în proiect a unor criterii în ceea ce privește evaluarea atât a procurorilor, cât și a Procurorului General sau, în caz că acest lucru nu este posibil, măcar a unor principii pentru determinarea criteriilor de evaluare pe care forurile decizionale în aprobarea acestora ar fi obligate să le respecte.

Referitor la instituirea interimatului funcției de Procuror General în situația când în privința acestuia a fost pornită urmărirea penală:

În proiect se propune completarea Legii nr. 3/2016 cu privire la Procuratură cu articolul 55¹ „Suspendarea din funcție a Procurorului General” cu următorul cuprins: „55¹. Mandatul Procurorului General în privința căruia a fost pornită urmărirea penală în condițiile art. 270 alin. (7) din Codul de procedură penală se suspendă de drept pe perioada urmării penale. Președintele Republicii, la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor, numește un Procuror General interimar pe perioada suspendării în condițiile art.17 alin. (16).”

În acest context, atragem atenția că, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reiterat inadmisibilitatea permanentizării situațiilor de interimat (Hotărârea Curții Constituționale nr. 9 din 21 mai 2013, §78 (interimatul funcției de președinte al Parlamentului)).

Astfel, se propune revizuirea normei în sensul evitării eventualelor perioade îndelungate de exercitare a interimatului funcției de Procuror General, în situația în care titularul funcției respective (Procurorul General) este suspendat în legătură cu pornirea în privința sa a urmării penale.

Cu referire la modificarea componenței numerice a Consiliului Superior al Procurorilor de la 15 la 12 membri (articolul 69 din lege), menționăm că, potrivit art. 125¹ alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, Consiliul Superior al Procurorilor este constituit, în condițiile legii, din procurori aleși din cadrul procuraturilor de toate nivelurile și din reprezentanți ai altor autorități, instituții publice sau ai societății civile. Procurorii constituie în cadrul Consiliului Superior al Procurorilor o parte importantă.

La acest aspect, Comisia de la Veneția admite posibilitatea statelor de a reglementa modul de constituire a Consiliului Procurorilor, pe care îl concepe ca un „organism pluralist”, dând o apreciere pozitivă situației când un număr semnificativ din membrii Consiliului sunt aleși din rândul procurorilor (patru din nouă) (*CDL-AD(2015)039, §§§33, 35 și 36*).

Potrivit recomandărilor Comisiei de la Veneția, în vederea evitării managementului corporatist și a oferirii unei legitimități democratice activității

Consiliului, este bine-venit faptul ca prerogativa de a numi jumătate din membrii acestuia să fie arondată diferitor organe (CDL-AD(2014)042, §38).

În acest sens, Guvernul reține că Parlamentul are libertatea să decidă în mod autonom cine poate face parte de drept din Consiliul Superior al Procurorilor. Mai mult decât atât, ținând cont de rolul Consiliului Superior al Procurorilor ca organ de autoadministrare a procurorilor și ca garant al independenței și imparțialității procurorilor, hotărârile acestuia nu trebuie să fie influențate de către Procurorul General. Astfel, considerăm oportună soluția privind excluderea Procurorului General din membrii de drept din cadrul Consiliului Superior al Procurorilor.



ПРАВИТЕЛЬСТВО РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 130

от 19 августа 2021 г.

Кишинэу

**Об утверждении Заключения по проекту закона
о внесении изменений в Закон № 3/2016 о Прокуратуре**

Правительство ПОСТАНОВЛЯЕТ:

Утвердить и представить Парламенту Заключение по проекту закона о внесении изменений в Закон № 3/2016 о Прокуратуре.

Премьер-министр

НАТАЛЬЯ ГАВРИЛИЦА

Контрасигнует:

Министр юстиции

Серджиу Литвиненко